

Soru Cevap

Soru: *Günü geldiğinde paramı hesabımdan kesintisiz olarak alabilmek üzere banka ile anlaşma yaparak bankadan aldığım POS cihazından müşterilerin kredi kartını çekiyoruz ve günü gelince paramızı hiç kesintisiz alıyoruz. Bu hususla ilgili şer'i hükmü nedir?*

Cevap: 22 Haziran 2002 tarihli cevabımız, kredi kartı alan, kredi kartıyla ilişkisi olan yani kredi kartını kullanan kimseyle ilgiliydi. Banka indinde yeterli parası varsa, daha sonra kart alıp bu kart ile satın alma işlemi yaparsa ve ona olan borcunu alması için satıcıyı bankadaki hesabına havale ederse, bu caizdir demiştik. Amma kartı bankadan borç ile alırsa veya banka hesabında yeterli parası yoksa, satın aldıklarını bankadan aldığı kart vasıtasıyla riba (faiz) ile kapatır hale gelirse bu, haramdır. Çünkü şer'an bu, hem şartları tamamlanmamış bir damandır, hem de de riba vardır. Caiz olan kartın yani bankada yeterli hesabı olan kartın da, kendisiyle muameleler yapılmasının caiz olduğu bir bankadan (devlet bankası, anonim olmayan özel bir banka ve benzeri) alınması gerektiğini demiştik.

Bunlar, bankadan kartı alan kimseyle ilgiliydi.

Müşterinin kartı vasıtasıyla, kartı veren bankaya havale ettiği satıcıya (tacir) ise bakılır:

1. Havale sahih ise, yani kart sahibinin, satın aldıklarını kapatacak kadar bankada parası varsa ve satıcıdan (tacir) satın alıp, satın aldıklarının tutarını alması için kartı vasıtasıyla satıcıyı bankadaki hesabına havale etmişse, durum bu şekilde ise tacirin, bankaya gidip sattıklarının tutarını, müşterinin hesabından alması caizdir. Çünkü bu, Buhari hadisinin üzerine intibak ettiği bir havaledir;

«

»

“Zenginin geciktirmesi zulümdür. Sizden biri, bir doluya (makdiratlı birisine) havale edilirse, gitsin.”

Ahmet'ten rivayette de şöyle geçmiştir;

«

»

“Hakkı bir doluya havale edilen, havale olsun.”

Nitekim kart sahibi, malının tutarını alması için taciri bankaya havale etmiştir. Haram, iki zimmet ile alakalandırılmadığından dolayı malının tutarını almak üzere bankaya havale edilen tacirin, müşteri tarafından havale edildiği bankadan malının tutarını alması caizdir. Bu, aylık maaşı bankaya yatırılan ve aylık maaşını bankadan almaya giden görevli gibidir.

Bu konuda mühim olan, havale edilen yerin dolu olmasıdır yani hadiste belirtildiği gibi kapatmaya kudretli ve güvenilir olmasıdır. Dolayısıyla tacir, malının tutarını kapatabileceği, güvenilir dolu bir yere havale edilmişse, malının tutarını almak üzere oraya havale olmalıdır.

Havale, tacir ile banka arasında bir akit değildir bilakis havale edenin yani müşterinin münferit tasarrufudur. Akit olarak itibar edilmeyen diğer tasarruflar gibi. Kefalet, vasiyet, hibe ve benzeri... Doğal olarak burada söz konusu olan havaledir, tacir ile müşteri arasındaki alış veriş işlemi değildir. Alış veriş işlemi, akittir. Fakat müşterinin taciri bankaya havale etmesi, münferit tasarruftur. Bu suretle tacir ve banka arasında bir akit değildir. O nedenle tacirin, malının tutarını havale edildiği banka, anonim veya özel ne tür banka olursa olsun o bankadan alması caizdir. Çünkü tacirle banka arasında bir akit yoktur. Sadece, malın tutarını müşterinin havalesi vasıtasıyla müşterinin bankadaki hesabından almaktadır.

2. Havale gayri sahih ise, yani kart sahibinin kartı veren bankada parası yoksa veyahut da bankada satın alınanların tutarını kapatmaya yeter parası yoksa ve banka onun yerine riba karşılığı ile kapatacaksa;

Bu durumda, tacirin müşteriye bu kart vasıtası ile satış yapması caiz değildir. Çünkü bu harama varan bir vesiledir. Nitekim tacir, bu kart vasıtası ile malının tutarını bankadan almaya gittiğinde, müşterinin kartı veren bankada parası olmadığından ötürü banka, müşteri (kart sahibi) adına ödediğini riba ile kaydeder. Bu durumda kart anlaşmasına göre banka, faturayı kart sahibinin adına riba ile kaydeder.

Binaen aleyh tacirin, bu kartı ve tutarı bu kart vasıtası ile bankadan almayı kabul etmesi harama sebep olmaktadır. O nedenle tacirin bu kartı kabul etmesi caiz değildir.

Velhasıl, müşterinin bankada aldıklarının tutarını kapatmaya yetecek kadar parası varsa tacirin, müşteriye kartı vasıtası ile satış yapması caizdir. Zira banka, sahih bir havaleye göre yeterli hesabından onun yerine tutarı kapatmaktadır.

Tacirin müşteriye, sahibinin aldıklarının faturasını kapatmaya yetecek kadar bankada hesabı olmayan bir kart vasıtası ile müşteriye satış yapması caiz değildir. Zira banka, tutarı onun yerine ribavi bir işlemle kapatmaktadır.

Tacir, kart sahibinin hesabının yeterli olup olmadığını bilemezse, Tirmizi'den rivayet edilen sahih hadise göre bu kart vasıtası ile ona satış yapmamalıdır.

« »

“Sana şüpheli geleni bırak, şüpheli gelmeyene bak.”

Kardeşiniz

H. 12 Cumedel Âhire 1429

M. 16 Haziran 2008